

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 korúny — hal. Na pol roka — 2 " — " Na štvrt roka — 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Rozbil sa už masný hrniec!

Asnáď v celej Europe nebolo krajiny, ktorá by pod židovsko-liberálnym otroctvom tak dlho bola trpela, jako drahá vlasť naša uhorská. Za úplných 30 rokov stonala krajina pod jarmom židovsko-liberálnym. Behom tohoto času nachádzali sa statoční mužovia, ktorí dali sa do boja, aby úbohý ľud z jarma liberálneho vymanili, ale jejich namáhanie marné bolo. Takí statoční a neohrození mužovia boli aj tí, ktorí ľudovú stranu pred 10 rokmi utvorili. Jejich úmysel bol rozbiť ten chýrečný masný hrniec, bo dobre vedeli, že v ktorom okamžení sa im to podarí, v tom okamžení rozprchne sa tá židovsko-liberálna strana, prestane otroctvo a nastúpi sloboda! Teda ten masný hrniec to bol, ktorý židovsko-liberálnu stranu v kope držal. Kto sa ku tomuto masnému hrncu dostať a z neho fajnové kúsky požívať chcel, ten chcejúc-nechcejúc židovsko-liberálnu stranu podporovať musel. Pri tomto masnom hrnci hlavný vodca krajinskej liberálnej strany s veľikou varechou stál a každému, kto sa k nemu hlásil a kto pri krajinských volbách sedliackych voličov, ako takých za peniaze, za pálené nakúpených židovských juncov na liberálnu stranu čím viacej dohnal, z toho hrnca dobré masné kúsky udeľoval. Z tohoto masného hrnca udeľovali tie najvyššie a dobre platené úrady, a to mnohórázy tým najväčším somárom; udeľovali z neho licencie, t. j. právo, aby niekto krčmu otvoril mohol; z tohoto masného hrnca udeľovali — ale len odrobinky — aj tým židovským juncom, ktorí pred volbou svoje sväté volebné právo za peniaze ponúkali tomu, kto dá viacej.

Nenie divu, že v celej krajine vždy sa našlo mnoho sberby, či medzi pánmi, či medzi priemyselníkmi alebo sedliakmi, ktorí až bezočivo pachtili po tomto masnom hrnci; za šťastlivých sa pokladali, keď sa ku tomuto masnému hrncu aspoň na tolko dotisnúť mohli, že tú liberálnu varechu aspoň len obližať mohli!

Statoční voličia po celej krajine nemohli sa viacej dívať na tento masný hrniec, ktorý slúžil na zkažu celému národu. A preto, jako by sa boli sprisahali, spojenými silami dňa 26. januára hodili sa na ten masný hrniec a tak ho kopli, že sa prekotil a na drobné kúsky rozdrúžgal. Od tohoto času liberáli sú zarmútení, a nič nenie, čo by ich potešilo, dobre vediac, že v celej trenčianskej stolici nenie toho drotára, čo by ich hrnce viacej zdotoval.

Tisza, tento hlavný drotár a jeho ostatní liberálni tovaryšia a učnia stoja nad rozbitým masným hrncem, aj-vaj vrešia, rukami zalamujú a hlavu si lámú, že črepy z toho hrnca jako by ešte mohli s liberálnym čirišom polepiť a z neho dobré kúsky aj na ďalej požívať. Ale namáhanie jejich marné je.

Tí, ktorí ten masný hrniec prekotili, aj o to sa postarajú, aby v Uhorsku na budúce nikdy viacej takýto masný hrniec nepovstal, a to poistíť chcejú kroz *rozšírenie volebného práva*. Jestli — jako sa hovorí — počet voličov ešte ráz tak veľký bude ako je teraz, tak ľudová strana pri budúcich volbách vyženie zo snemu všetkých tých liberálnych ablegátov, ktorí vo svojich do teraz liberálnych okresoch za tak isté si mandáty považovali, ani čo by ich v gruntovnej knihe intabulované boli mali.

Ani nech nás hlava nebolí, že čo budú títo liberálni veľikáši robiť, keď im pri budúcich voľbách, pri rozmnoženom počte voličov ľudová strana mandát z rúk vytrhne. Nech idú zemiaky okopávať. Keď sa počet voličov rozmnoží, tí oplani, čo doteraz svoje vótum ponúkali a predávali za peniaze, alebo za pálené, darmo ho budú potom ponúkať, a tak prestanú aj *jarmaky na liberálne dôchodky*. Kandidát nebude platiť ani furmanky, ani ničoho, čo je dobrého nebude dávať. Ja bych odporúčal zákonodárcom, žeby tých, ktorí sa pri predošlej voľbe predali, na budúce z katalogu voličov vytrief mali. Že ktorí sú to, v každej obci ich dobre poznáme. Týmto nie volebné právo, ale korbáč medzi uši treba.

Ludák.

POLITICKÉ CHÝRY.

Tisza zaďakoval.

Výsledok volieb prekvapil veľmi všetkých liberálov, predsa však najsmutnejšie priniesol prekvapenie Tiszovi. Lebo on bol ten, čo nahovoril kráľa k tomu, aby nariadil voľby nové v stave ex-lexnom; on bol ten, čo ubezpečil kráľa, že nové voľby tieto mimozákonné upevnia stranu liberálnu natoľko, že bez všetkej ťažkosti bude potom možné odhlasovať všetko, čo si viedeňské kruhy vojenské len zažadajú.

Keď teda Tisza videl, že nádeje ho sklamaly a že v sluboch jeho sklamal sa tiež i kráľ, tu utiahol sa na svoj majetok v Geszti a rozmýšľal, čo robiť. Po jednodňovom rozmýšľaní už išiel do Viedne pred kráľa. Ako sa pred kráľom vymlúval Tisza, nevedno, len tolko vieme, že poďakoval sa z ministerstva a označil grófa *Andrássyho* čo takého, ktorý by novú vládu dajakosi utvoril mal.

Kráľ žiadal od Tiszu, aby mu písomne zadal poďakovanie všetkých ministrov. I toto stalo sa o dva dni a kráľ prijal toto poďakovanie Tiszovej vlády, úradne sa toto oznámi ale až potom, keď už bude nová vláda zostavená. Do tých čias, kým sa podarí novú vládu zostaviť, gróf Štefan Tisza a jeho vláda povedie ďalej spravovanie krajiny.

Andrássy a nová vláda.

Medzi tým, čo Tisza šiel do Viedne písomne podať svoje poďakovanie, obdržal gróf Andrássy pozvanie pred kráľa, tak že Tisza s Andrássym sa vo Viedni stretli a v jeden a ten istý deň boli u kráľa na výsluchu oba. O týchto výsluchoch nemáme zprávy; aké plány sa tam robily, aké podmienky sa dávaly a aké sa prijímaly, o tom verejnosc nič nevie.

To však každý vie predsa, že aká bude úloha grófa Andrássyho pri terajšom pomere stránok našich politic-

kých. S jednej strany je isté, že liberáli prepadli, že národ o nich ani slyšať nechce. Isté je tiež, že spojená opozícia ako taká má veľikú väčšinu nad liberálmi a že od svojich požiadavôk neodstúpi, ustúpiť za žiadnu cenu ani nemôže. Pamätáme sa, že požiadavky spojenej opozície byly tieto:

1. zrušenie nezákonných nových snemových pravidiel s nov. 18-ho (lex Daniel);
2. nové zákonné opravenie starých snemových pravidiel, pričom ale aj *volebný zákon* sa opraviť a hlasovacie právo rozšíriť musí;
3. odstúpenie Tiszu z ministerstva.

Toto byly *posledný* krát osnované podmienky *pred voľbami*. Vtedy vyjednával Kossuth, čo hlava spojenej opozície s Andrássym i dohodli sa, že ak by vláda tieto podmienky prijala, opozícia odstúpi od obštrukcie a naj-súrnejšie práce parlamentárne pokojne a rýchle sa budú môcť vybaviť.

Na základe tu spomenutého dohodnutia stojí teraz Andrássy, keď z *poverenia kráľovho* chodí teraz ku jednotlivým vodcom stránok, aby dozvedel sa o ich podmienkach, ktoré by postavili vláde *novej*. Vláda táto nová nemôže ale byť iná, ako *dočasná* ači *priečhodná* a bude musieť byť *sostavená* (koaličná) zo všetkých stránok politických. Sostavená so stránok musí byť preto, lebo ani jedna politická stránka nemá na sneme absolútnej väčšiny. Väčšinu môže mať len taká *sostavená* vláda, ktorú by všetky — krome liberálov — stránky na čas a pri istých prácach podporovať mohli. Dočasná, čili *priečhodná* musí ale vláda nová byť preto, lebo taká *koaličná* (sostavená so stránok) vláda len do času bude vstave isté práce prekonávať. Keď tieto sa prevedú, kolácia prestane a tak vláda bude si musieť hľadať *väčšinu* zase pomocou *volieb nových*, ktoré budú snáď v jaseňi. Medzi právami, ktoré *koaličná* a *dočasná* nová vláda by previedla, bude i *obnova* nového zákona v smysle tom, že sa právo hlasovacie rozšíri, počet voličov že sa aspoň z dvojnásobní a že zaviedie sa *tajné hlasovanie po obciach*.

Toto previesť bolo by teraz úloha Andrássyho. Naše politické pomery sú také, že na iný vývod sa ani pomysleť nedá. Áno, už ako určite a vybavená vec spomínalo sa to, že medzi Andrássym a spojenou opozíciou uzavreli už dohodnutie, a že Andrássy už má *sostavený* aj *menoslov* členov vlády *novej* *koaličnej*. Zpráva táto ale je *predčasná*, z dohodnutia toho *predbežne* *nenie* nič, lebo sa tomu veľké stavajú *prekážky* tak so strany liberálov, ako i so strany Kossuthistov, aj so strany viedeňských kruhov vojenských.

Tie prekážky.

Liberáli chceli by si panstvo svoje ratovať, teda Tisza kumštuje všemožne, aby prekázil čestné námahy Andrássyho. Pokúša vo Viedni, pokúša medzi svojimi liberálmi, pokúša Bánffyho a rozdučuje bojovnú náladu Kossuthovcov. Vo Viedni robí strachy, že vyrovnanie z r. 1867-ho je v nebezpečenstve a že toto vyrovnanie žiaden iný neochráni a neudrží, iba strana liberálna. Doma medzi

liberálmi sa vyhráza, že celá liberálna strana pôjde do opozície, ak by Andrassy bez liberálov alebo proti liberálom chcel zostaviť vládu novú. Kossuthovcov i baróna Bánffyho pokúša s tým, aby nezlomne žiadali teraz neodvislé (od Rakúska) colné územie. (Teraz Uhorsko a Rakúsko tvorí jedno a spoločné colné územie voči iným krajinám, tak že obchodné články padajú pod jedno mýto, či ich nesú cudzie krajiny do Rakúska alebo až do Uhorska, a naopak.) Krome toho má Tisza vo Viedni dobrých priateľov a pomocou týchto vplýva na viedeňské kruhy vojenské, aby nedávaly žiadnych ďalších národných koncesií pre uhorsko ohľadom vojska (výchova officierov, uhorské regimenty atď.).

Prekážky stavajú sa oproti Andrassyho plánom i so strany Kossuthovcov. Kossuthova strana je skutočne *najväčšia* teraz strana na sneme. Oni si tedy hovoria, že národ uhorský osvedčil sa teraz pri voľbách zvláštne a mimoriadne za zásady Kossuthovej strany, preto že táto strana oprávnená, áno povinná je žiadať istý vplyv svojim zásadám pri vláde novej. A síce žiadajú neodvislé colné územie, aspoň garanciu istú, že táto požiadavka sa v istom krátkom čase bezpodmienečne prevedie. (Toto neobsahovala shoda spojenej opozície pred voľbami.) Žiadajú aj dľa možností osobitné zastupiteľstvo zahraničné pre Uhorsko (konsuláty). Ohľadom vojska podržujú si Kossuthisti všetky tie národné požiadavky, pre ktoré boli na sneme obštruovali.

Andrassy vyjednával najprv s Kossuthom, potom i s ostatnými vodcami spojenej opozície, ako s grófom Aladárom Zichym, predsedom ľudovej strany, s grófom Albertom Apponyim, s barónom Bánffym, s Ugronom, s Weckerlem a s Tiszom.

Ponevác viedeňské vojenské kruhy teraz ešte udajne ani počuť nechcú o národných požiadavkách strany ľudovej, nuž tak sa všadiaľ vec pochopuje, že neistota v politike ešte hodne potrvá. Veľa očakáva sa od toho, ako skončia sa výsluchy istých vodcov pred kráľom. Kráľ má už tieto dni prísť do Budapešte, ale koho všetko na výsluch povolá, ešte nevedno. Za isté sa má, že budú volaní: Khuen-Héderváry, Tisza, Weckerle, Darányi, gróf Aladár Zichy, pravdepodobne i Kossuth — o tomto poslednom však Andrassy ešte nič nevie.

Porady stránok.

Po skončených voľbách každá politická stránka zadržala porady cieľom utvorenia i úradne strany a malo viaceré porady aj vodcovstvo spojenej opozície, tiež sa radily j celé spojené stránky.

Minulý piatok večer mala aj naša strana ľudová prvú poradu po voľbách. Prítomní boli tu bez mála všetci ľudoví ablegáti. Gróf Ferdinand Zichy zahájil poradu, privítal členov strany a žiadal, aby zvolili si úradníctvo strany. Tu povstal dr. Ján Csernoch a oslavoval gr. Ferdinanda Zichyho čo vodcu a otca strany z príležitosti desaťročného trvania strany ľudovej. Na návrh *Molnára* úradníctvo strany takto sa zostavilo a zvolilo: Predseda

gróf Aladár Zichy, podpredseda *Rakovszky*, zápisníci *Dömötör* a *Nyáry*, domovný *Kovács*.

Na to gróf Aladár Zichy čo predseda poďakoval sa za dôveru a v krátkej reči označil, že strana ľudová pridrža sa pôvodných zásad svojich i naďalej. So spojenou opozíciou i ľudová strana zadrží solidaritu, bo cieľ, ktorý si spojenci vytýčili, je ešte nie obsiahnutý.

V tom istom smysle osvedčil sa aj Ferdinand Zichy, že spojenie opozičných stránok trvať má dotiaľ, kým sa neprevedú tie úlohy, čo si spojenci vytýčili pred seba. Spomenul i to, že niektoré noviny tak ponímajú terajšie pomery, že by bolo ako povinnosťou ľudovej strany pomáhať liberálom v obrane základu vyrovnania z r. 67-ho. Základ tento ale a liberálna strana, to je nie jedno a to isté. Ľudová strana, bárs vyznáva základ vyrovnania a na tom stojí i dnes, predsa nebude nikdy napomáhať liberalizmus, v žiadnej podobe jeho. Toto musím zvlášte prizvukovať, tak zakľučil poradu gróf Ferdinand Zichy.

Aj spojená opozícia vydržovala svoje porady, na ktorých jednohlasne určilo sa, že svornosť spojených stránok trvá a trvať bude nezlomne, kým sa svojich cieľov nedobijú. Svornosť táto je úprimná a nadšená. Ako na základ vývodu z terajšieho politického postavenia odvolávajú sa spojenci na svoju *parlamentárnu väčšinu*. Z osvedčení, tak Kossuthovho ako i ostatných vodcov dá sa uzatvárať, že proti tomu vývodu nechcú stavať veľiké prekážky, že svedomite a rozumne budú nástojiť na tom, aby krajine pripravili spravdlivejšiu, zákonnitejšiu dobu. O podrobnostiach svojho plánu sa spojená opozícia teraz ešte nemôže osvedčovať.

Trest za protizákonné výčiny liberálov.

Takí vidiecki tyranskí úradníci, ktorí k vôli Tiszovi neštítali sa páchať najhnusnejšie násilensvá už pred voľbami a zvláste počas volieb, cítia už, že sa ich bašovstvu akiste odzvoní. Doteraz už viacerí arciliberálni nadžupaní zadali poďakovanie z úradu a spomína sa ich všetkých 19, čo tiež hľadia zaďakovať z úradu a tak ztratí sa s obzoru.

V kruhoch opozície zaoberajú sa s tou myšlienkou, že nemožno bude nechať bez trestu násilensvá v *parlamente* dňa 18-ho novembra spáchané, ako tiež že prikladne mali by byť trestaní i takí úradníci, ktorí pri voľbách násilnčili. Naopak ale takým nižším úradníkom, ktorých pre voľby vrchnosť prenasledovala, že treba bude vymôcť za to slušné *zadostučinenie*.

Rusko-japonská vojna.

O bitkách, ktoré sa začaly dňa 2. februára na severnom brehu rieky Hun, dochádza mnoho telegrafických zpráv, ktoré pravda zväčša len japonské víťazstvá zveličujú. Nuž ale z takých zpráv nedá sa nič istého zistiť. Tolko sa ale zdá byť pravdepodobným, že útok na ľavé krídlo Japoncov začali Rusi. Bitka táto bola krvavá a ztraty na oboch stranách boly značné.

Z Petrohradu oznamujú 7. februára, že Rusi obkolesili Jančelinský priesmyk a Japoncov prinútili k cúvnutiu. Odpor Japoncov sa nepodaril. Dňa 2. februára Rusi obsadili jednu časť priesmyku, ale Japonci dostali 6000 mužov na pomoc, načo sa Rusi utiahli.

Z Londýna oznamujú, že v hankojtajskej bitke padlo 24 japonských dôstojníkov.

Krajinský púť do svätej zeme 1905.

Duchovný vodca: Veľk. p. Jozef Škarda, prépošť v Šaštine.

Výťah z Programmu:

Čas odchodu: Púť pohne sa okolo dňa 4-ho marca roku 1905. (O presnom čase odchodu účasť na púti vezmúci budú zavčasu upovedomení.) — **Obsah cestovania:** Cesta potrvá 40—43 dní Príchod zpiatky pred Kvetnou nedelou. — **Smer cesty:** Budapešť—Belehrad—Sofia—Carihrad—Smyrna—Rhodus—Beiruth—Damask—Baalbek—Beirut—Haifa—vrch Karmel—Nazarét—Tiber—jazero Genezaret—vrch Tábor—Nazarét—Djenin—Samária—Nabluš—(Sichem)—Bethel—Jeruzalem—Bethlehem—Sv. Ján—Jaffa—Portsaid—užina Suez—Ismailia—Kairo—Alexandria—Messina—Neapol—Rím—Ancona—Fiume (Rieka)—Budapest. — **Ceny zúčastnenia:** Pre skupinu A: I. trieda železnica, I. trieda na lodi 1580 korún (prvotriedne zaopatrenie). Pre skupinu B: II. trieda železnica, I. trieda na lodi 1445 korún (prvotriedne zaopatrenie). Pre skupinu C: II. trieda železnica, II. trieda na lodi 1255 korún (druhotriedne zaopatrenie). Pre skupinu D: III. trieda železnica, II. trieda na lodi 1185 korún (druhotriedne zaopatrenie). Pre skupinu E: III. tr. železnica, III. trieda na lodi 650 korún (tretotriedne zaopatrenie). — **Podmienky zúčastnenia. Prihlásenie.** Na tejto púti — vzhľadom presného ustálenia miest na lodi — najviac 185 osôb môže brať účasť, a síce: zo skupiny A—B spolu 60, zo skupiny C—D spolu 25 a konečne zo skupiny E najviac 100 účastníkov sa môže prihlásiť. Prihlásiť sa možno u duchovného vodcu púte veľkomožného a veleb. pána Jozefa Škardu, prépošta v Sasváre (Nyitra megye) s vystavenou prihlasujúcou sa listinou na skupinu A a B sa vzťahujúcu do 1. januára roku 1905. — **Cestovný list.** Každý účastník púte má potrebu na cestovný list (pass), ktorý na hlavnom kapitáňskom úrade alebo po okresoch u hlavného slúžnovského úradu si má zadovážiť. — Bližšie vysvetlenie podá podrobný program, o ktorý sa treba hlásiť tiež u veľk. pána Jozefa Škardu, prépošta v Sasváre.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Boli raz jedni veľmi statoční manželja. Sám Boh môhol vystaviť im vysvedčenie, keby dával každému služobníkovi svojmu služobnú knižočku. Títo dvaja statoční manželja mali dve deti, chlapca menom Martin a dievča menom Magdaléna.

Dobré deti boli aj této. Radi sa maly, poslúchaly rodičov, nikdy nesiahaly po cudzom, slovom statočné boli, ako aj jejich rodičia.

Stalo sa, že matka odumrela. Deti tam stály pri smrtelnej posteli, keď otec zatlačil oči dobrej matky. Ale té oči ešte ráz otvorily sa. Umierajúca matka po-

hliadla na deti, ktoré hľa opustí, a tichučkým hlasom šoptala:

— Deti moje milé, buďte po celý život statočné. Prisľúbite mi to?

— Áno — odpovedaly tie vospolok.

S tým matka pokojne usnula.

Onedlho zomrel aj ich otec, aj toho poslednie slová byly:

— Deti moje, buďte vždy statočné, lebo kto opusti cestu statočnosti, toho potresce Boh.

Deti znovu prisľúbily, že budú statočné.

Otca pekne pochovaly a oplakaly, lebo vedely, že sú sirotky, potom však poviazyaly do batožka šatočky a bielizeň a šly, sami nevediac, kde. Mysliely si, svet je veľký, ujde sa im dakde kút.

Šly ustavične, až prišly k jednému veľkému stromu. Samotný stál na jednom vršku, takže už zďaleka bolo ho vidieť. Sadly pod strom, aby si oddýchly, pričom usniesly sa na tom, že sa rozlúčia. Martin pôjde na pravo, Magdaléna ale na ľavo, tak budú hľadať šťastie na tomto širom svete, ale aj to prisľúbily jedon druhému, že hoc ako sa im bude na svete vodiť, každý rok na tento deň sídu sa pod týmto veľkým stromom, tu si potom porozprávajú, čo zkusili, kde chodili a ako sa im vodilo. Ktorý z nich horsie pochodí, toho druhý poteší a poskytne mu pomocou svojou. Na konci znovu prisľúbili si, že budú statoční po celý život.

Rozišly sa.

Martin prišiel k jednému veľkému lesu. U kraja obzret sa nazad a širákom kýval sestre «maj sa dobre», potom vkročil do lesa. Dlho, dlho kráčal, až blížila sa noc. Bol celý ukonaný, ľahnul si pod jedon strom, pomodlil sa a zaspal. Hviezdičky, tieto bliščiace oči Boha, strážily nad ním, už bolo svetlo, keď sa zobudil. Voľakto neďaleko o pomoc volal. Skočil na nohy, a ako hľadi okolo seba, spatril človeka, ktorý s palicou úzkostlive bránil sa oproti dvom, ktorí ho napadli. Martin schopil svoju palicu, a bežal na pomoc tomu napadnutému, a kým sa zbojníci zпамätovali, Martin jedneho srazil, načo spoločník jeho ušiel. Ten, ktorého takto oslobodil od isteť smrti, zaľakoval mu a pochválil ho pre smelosť a keď sa dozvedel, že je Martin sirota, pýtal sa ho, či by nešiel ku nemu slúžiť. Bude mu dobrým pánom a bude sa statočne starať oňho.

Martin pristal. Ten cudzí pán pojal ho do blízkej dediny. Tam mal panstvo. Pekný kaštieľ so zahradou a veľa zeme. Martinovi od toho času veľmi dobre bolo. Prácu svoju usilovne a dokonale odbavil, pána ctil a poslúchal, a či v reči, či v skutkoch, vždy bol statočným. Pán mal ho rád, lebo zkusil, že odkedy je Martin uňho, Boh očividome požehnáva ho. Natoľko si Martina obľúbil, že mu ponúkol jedinu dcéru svoju za ženu.

Určily deň svadby, a keď deň ten nastal, Martin prosil pána svojho, aby preložil svadbu na druhý deň, lebo že on súrne musí odcestovať. Ale pán jeho na to neprivilil, lebo už všetko bolo prichystané, hostia pozvaní, chcel, aby tak sa stalo, ako on chce. Lenže kto

opíše počudovanie a pohoršenie prítomných hostov a domového pána, keď sa chystali k sobášu, a mladoženicha nebolo.

Martin ušiel.

Nie zo zlomyseľnosti, ale preto, lebo viazal ho sľub, že v určitom čase dostaví sa pod strom, kde sa od svojej sestry rozlúčil.

A tá vskutku čakala ho. Ozajstná veľkomestská dáma zostala z nej. Bola oblečená v hodvabnom rúchu, na hlave mala klobúk, diamantové zaušnice a zlaté prstene len sa tak blíšfaly na jej prstoch. Šťastie muselo jej veľmi dobre slúžiť, lebo aj peniaze núkala bratovi svojmu. Ale Martin neprijal ich, to jej povedal, aby si ich odložila, že môže prísť čas, keď sa zídu. Pobožkali sa a s tým sa rozlúčili, že o rok znovu dostavia sa pod strom.

Martin vrátil sa k pánovi, ale tam mu ukázali cestu. Nevesta ani počuť nechcela o ňom, lebo takú haňbu jej spravil. To je už len naničhodník, kto pred svadbou ujde! A pán tiež postavil sa oproti Martinovi, zastával dcéru, potom vyplatil Martinovi, a hoc s ťažkým srdcom, ale predsa poslal ho preč.

Martin ďalej vandroval, a zostal v susednej osade. Vstúpil do služby, a tiež priniesol šťastie svojmu pánovi, lebo Božie požehnanie bolo na každej práci jeho. Aj tam ho radi mali, tak že pán ponúkol mu ruku jedinej dcéry svojej.

Mohol byť blaženým, keby medzi tým nebolo sa voľačo stalo. Priblížil sa totižto deň, keď sa mal stretnúť so sestrou. Bolo to pred svadbou. Martin odišiel, ale kto opíše počudovanie jeho, keď pod stromom miesto sestry v plienkach zavinuté dieťa našiel. Líčka malo červené, vlásky čierne, očká svetlé a úsmev tak milý, že Martin z úplného srdca ľutoval ho. Sodvihol dieťa so zeme, proboval ho pestovať a čičíkať. Môžem povedať, že mu to pristalo.

Sestru márne čakal, neprišla. Čakal až do noci, už hviezdíčky brieždily na nebi, a keď ani vtedy neprišla s ťažkým srdcom, vrátil sa nazpät. Dieťa pravda vzal so sebou, lebo voľačo mu šeptalo, že je to dieťa jeho sestry, ktorú — tak myslel — dostihlo nešťastie, a teraz prinútená je dieťa svoje na druhého opateru zanechať. A statočný Martin prisľúbil, že vychová ho. Lenže ako domov prišiel s tým dievčátkom, lebo dievča bolo to nebožiatko, nevesta jeho zalomila ruky a dala sa do plaču. Martin tešil ju a vyrozprával jej, ako prišiel k dieťaťu, ale márne sa namáhal, nevesta jeho neverila z toho ani slova, nedržala ho sa poctivého a nechcela počuť o ňom. Úbohý Martin čo mal robiť? Vybral plat svoj od pána, privinul k svojmu srdcu pod stromom naleznuté dieťaťko a šiel ďalej.

Teraz schválne vyhyboval panským domom, ale len u chudobných ľudí hľadal službu, tí mu ale to povedali, že nepotrebujú sluhu. Konečne to povedal jednému hospodárovi, že nepýta mzdu za službu, jedine útulok, aby mohol dieťaťko vychovať. Tá chudobná rodina mala dcéru, tá zaraz vzala dieťa do lona a sľúbila Martinovi, že ho bude opatrovať, na to aj rodičia privolili, že Martin

môže u nich zostať. A tak neborák tretí raz vstúpil do služby, a s ním aj šťastie umiestnilo sa v domčeku. Pred tým ledva že vedeli vyžiť títo ľudia, zem slabú úrodu dávala, statok bol chudý a slabý, a hľa, ako Martin vkročil do domu, zmenilo sa všetko, a požehnanie takrečeno sypalo sa na nich. Jejich zem donášala najhojnejšiu úrodu a za jejich statok núkali na jarmoku najvyššiu cenu, doma v rodine ale taký pokoj a blaženosť panovaly, ani v nebi medzi anjelmi.

Chudobná rodina vzťahovala sa tak, že kúpila role a tie stonásobne sa odplácaly.

Medzi tým čas sa miňal a Martin dva-tri razy šiel k známemu dubu, ale sestru nikdy tam nenašiel, ona síce sotva zabudla naňho, lebo jednúc zase našiel dieťa vo vankúši pod tým stromom. Martin krútil hlavou a nijak nemohol pochopiť, čo je to za poriadok. Čo sa stalo asi s Magdou? Tak zle sa vydala, že ani len deti svoje nenie vstave vychovať? Čudné, čudné! Ale čo mal robiť tento statočný dobrák, uspokojil sa, sodvihol chlapčeka a akosi bojzlive šiel s ním domov. Obával sa, že ho vyženú, lebo predsa nenie to žart, donášať deti do domu, kde ho len z milosti prijali. A potom, kto vie, či je toto už posledné dieťa?

Doma oči vyvalili na neobyčajný dar, ale Helena, dcéra gazdova, znovu povedala, že ona bude matkou malého chlapčeka. Mala dobré srdce, Martin za to mal ju rád. Aj Helena milovala Martina, a preto jednúc, celkom nečakano postavili sa — ruka v ruke — pred rodičov, aby ich tí požehnali, lebo že oni soberú sa. Starí tešili sa tomu, a od radosti zariadili takú svadbu, že aj psov s prasacinou hostili.

Mladí manželia žili spokojne a Boh požehnal ich s dvoma peknými deťmi, ale oni aj tie naidené práve tak milovali, ako aj vlastné. Vyrástly všetky štyri a boly poslušné, pracovité a poriadne. Nábožní rodičia naučili ich ako treba Bohu slúžiť, bližných milovať, trúchlivých a opustených potešiť, a bedárov napomáhať. Nadovšetko ale k tomu ich vychovali, aby boly statočné, lebo oplavov potrestá Boh s dvoma rukami.

Martin aj potom navštevoval známy dub, aby sa so sestrou Magdou stretnul, ale veru márne sa ustával, tá lebo zabudla na sľub, alebo zomrela.

Jedon raz Martin zase išiel na dostaveničko. Na ceste stretnul sa s dvoma otrhanými vandrovnými, ktorí zoberali almužnu. Dal im, a pýtal sa, prečo sú taki bedári? Tí vyrozprávali, ako prišli o všetko skrze naničhodnosť zien svojich. Vzali za ženy bohaté dievčence, lenže zle pochodili s nimi, lebo jedna bola márnokratná, druhá ale skúpa. Tá prvá premrhala všetok majetok, druhá ale pre hriešnu svoju náruživosť, porúchala rodinné blaho, a tak im manželom nez bývalo iné, ako chytiť zobrácku palicu, lebo nevedeli pracovať.

Martin so sústrastou počúval rozprávky nešťastníkov, a srdce jeho velice bolo dojaté, keď sa dozvedel, že tie ženské, skrze ktoré títo dvaja vyšli na mizinu, boly tie devy, ktoré on mal vziať. Vrucnu vďaka dal Bohu, že tak strážil nad ním a odvrátil od neho toľké nešťastie. Hľa,

akú pravdu mali jeho rodičia, keď mu hovorievali, že Pán Boh statočného človeka zachráni od záhuby. Jeho veru zachránil.

Odobral sa od tých dvoch bedárov, a ponáhlal sa ku stromu. Síce bol by sa stavil, že aj teraz ide tam na darmo, ale bol by prehral stávkou. Čakal ho volakto, akási starena. Bola oblečená v panskom rúchu, ale bolo znať, že dávno bolo nové. Jej pohľad podobal sa vyhasnutému ohňu, vráskovitá jej tvár prezradzovala, že zažila veľa rozkoše, ale aj núdze. Vyzerala ako mátoha. Martin nalakal sa jej a s úžasom sa pýtal:

— Magda, pre Boha živého, ty si to?

Tá sklopila oči a ledva vedela slova prehovoríť od veľkej haňby.

— Ja Martinko, veru ja.

Martin ako dobrý brat, objal sestru, veď tak dávno ju nevidel. Sladko mu padlo, že môže ju znovu k srdcu privinúť, potom riekol:

— Vyroprávaj mi, sestra moja, ako sa ti vodilo vo svete? Kolko ráz som ťa tu čakal, a ty ani raz si sa nedostavila. To nebolo pekne od teba.

— Ach, nechajme to tak, Martinko — odpovedala tá. — Život môj bol taký, aká je obloha nebeská, raz jasný, raz plný tmavými mrákami, ba od niekoľko rokov som opravdová zobračka, každý ma zanechal.

— Aj manžel? — pýtal sa Martin.

Magda krútila hlavou a riekla:

— Nie... nie, muž nezanechal ma — pričom horký úsmev zjavil sa na jej bledom obličaji. — Veď ako by ma bol zanechal, keď som ho nemala.

S Martinom to trhlo, ako čo by bol hrom udrel blízko neho. Pustil sestru, ktorú až posiaľ vinul k ňádram, a strašný pohľad uprel na vráskovitú a vyžitú jej tvár, ale slova ani za svet nevedel prehovoríť.

Magda prv sa ozvala, hovoriac:

— No, nehľad na mňa s takým strachom. Nie preto som prišla, aby bola som ti na obtiaž, len deti moje pýtam od teba. Tie už môžu byť veľké, patrí sa, aby ony vydržaly biednu matku svoju. Myslím vychoval si ich.

— Vychoval, vychoval — odpovedal Martin mimovoľne, potom však dodal: ale nie pre teba.

— Človeče — skríkla tá ako poranený tyger — povedz, kde sú moje deti?!

— Tam, kde si ich položila. Boh povolal ich k sebe, lebo nehanbná ženština nezaslúži detí. Boh ťa zehnaj, sestra moja, a myslí na to, čo nám nebohí rodičia naložili, aby sme boli statoční. Choď nazpät do sveta, a keď si zhrešila, čiň pokánie.

To povediac, obrátil sa a šiel po svojej ceste. Viac ani slova neprehovoril.

Magda rada by bola utekala za ním, a čo aj s násilím vzala deti svoje od neho, lenže nevládala na nohách stáť, ako čo by bola prikovaná k zemi. To povedomie, že vlastný brat zapovrhne ňou, pozbavilo ju sily a pamäti.

Martin za viac rokov nečul chýru o nej, len jednú počali vyprávaf ľudia, že voláka neznáma starena blúdi po okolí, a do ktorého domu len vkročí, s tým začne, aby

jej dali deti nazpät. Ľudia vedia, že s bláznivou majú do činenia, pekne-krásne odpravia ju. Ako prišla, tak zase aj odíde, ale vo dverách obráti sa nazpät a povie:

— Buďte statoční;

Takto prišla aj do Martinovho domu. Už bola veľmi chorá, ledvi stála na nohách. Sadla si pred dvere, oprela hlavu o ruky a ustavične mrmala:

— Dajte mi nazpät moje deti!

Martin poznal sestru svoju. Bolo mu clivo od ziaľu, a oči jeho zalialy slzy. Lútosť k tomu ho pohla, že pojal obe deti Magdaleny, priviedol ich k nej a riekol:

— Pozri Magda, tu sú tvoje deti, vychoval som z nich statočných ľudí.

V očiach chorej zapálila sa búrlivá žiara, skočila ako šialená a objala obe deti s chudnutými ramenami, pričom hlasite lkala. Potom však pustila ich a klesla na zem. Odniesli ju do chyže, uložili na lúžko, ale neprišla viac k sebe. Tárala bez prestania, ale z toho nikto nič nerozumel. Len poslednie slová povedala čisto:

— Buďte statočné milé dietky moje, lebo ináč potresce vás Boh.

To povediac, vydala ducha. P. Boh smiloval sa nad ňou. Martin oplakal ju, a pri hrobe s tým sa odobral od nej:

— Prečo si nezadržala napomenutie rodičov tak prisne, ako ja? F.

CHÝRNIK.

Novonarodené knieža. Manželka arcikniežata Leopolda Salvátora, arcikňažna Blanka, dňa 6. februára porodila zdravého chlapčeka. Podľa zprávy lekárov sa tak matka, ako i novonarodené knieža dobre cítia.

Jubilárny biskup. Dňa 3. februára Jozef Boltzár, biskup ostrihomskej diecezi, slávil svoje 84-ročné narodeniny. Zpriležitosti tejto jubilant obdržal mnoho vrúcnych pozdravov. Biskup napriek svojmu vysokému veku teší sa úplnému zdraviu.

Nešťastie jedného biskupa. Zo Speyeru oznamujú, že biskupa dra Jozefa Erlera zastihla porážka. Stav jeho je povážlivý.

Voľba hlavného slúžneho trnavského okresu prevedie sa — ako ztadiaľ píšu — dňa 20. februára na valnom shromaždení výboru stolice prešporskej. Pravdepodobné je, že bude zvolený jednohlasne dr. Koloman Perger, trnavský slúžny.

Generál Stössel. Správcovi kúpeľov v Arkove (jažné Tyrolsko) dali tieto dni na vedomie, že hrdinský obranca Port-Artura generál Stössel príde do Petrohradu začiatkom marca. Zatým pôjde generál Stössel na dlhšiu cestu a tak potom pobaví sa za krátky čas aj v arkovských kúpeľoch.

Chýry zo spišského biskupstva. Veriaci filiálky Liesek (Orava), ktorí doteraz ku čimhovskej fare patrili, vo svojej obci vlastnými obetami samostatnú faru založili. — Uprázdnenú faru v Biacovcách (Spiš) dostal Ján Venczko, farár slatvinský (Spiš). — Ján Vojtassák dočasný administrátor v Biacovcách, poslaný za kaplána do Podvilku (Orava),

Veľký požiar zúrilo tieto dni v Galaci. Zhorelo viac domov a počas hasenia dvaja ohňohasiči prišli o život. Oheň nebodaj podložili. Škoda obnáša 300.000 korún, ale väčšia časť škody sa vynahradí, lebo domy boli poistené. Dvomi nešťastnými hasičmi pochovali s veľkou smútočnou pompou.

Ušiel hlavný slúžny. Zo Szombathelyu sdeľujú, že felső-eörsky hlavný slúžny Alred Miklósy zmizol bez stopy. Teraz vysvitlo, že Miklósy falšoval listiny a že pred tromi rokmi s falošnou listinou sa dal vymenovať za stoličného administratívneho praktikanta. Kráľovský fiskaľ tieto dni dal falšujúceho slúžneho na všetky strany kurentovať.

Krvavá vzbura vo Viedni. Z Viedne oznamujú, že tieto dni bola v piatom okrese medzi policajtami a robotníkmi krvavá srážka. Z krácej vytvoreni stolárski tovarýšia začali obliehať Müllerovu fabriku na náradie a keď prišli policajti, počali hádzať do nich kamene, tak že jedného policajta ranili. Na to poltcajti rozprášili robotníkov, pričom mnohí robotníci boli ranení. Sedemnást ľudí zavrli.

Oheň. V Spišskom Podhraei dňa 31. januára v noci dve stodoly zhoreli.

Boj Černohorcov a rakúskych financov. Zo Záry (Dalmácia) oznamujú, že neďaleko mesta Kattaró chcelo asi 60 Černohorcov prepašovať voly. Rakúski financi ale zbadali Černohorcov, začali ich prenasledovať a takto sa vyvinul medzi nimi krutý boj. Na šťastie financi dostali vojenskú pomoc a takto odohnali Černohorcov. Jednoho financ bol ranený.

Zima v Amerike. V jednotlivých štátoch Severnej Ameriky je mimoriadne krutá zima. Tak v Montane bolo 46, v južnej Dakote 45, vo Viscoumsina 30, v Nebraske 35 a v štáte Illinois a v Missouri 20 stupňov zimy. Na takúto zimu sa ešte nepamätajú. Železničná premávka prestala a telegrafovanie sa stretá s mnohými a veľkými prekážkami.

Požiar na baníckej osade. V Kremnici na baníckej osade Ludovika zvanej vypukol tieto dni v noci z neznámej príčiny oheň, následkom ktorého skoro celá osada

zhorela. Na udusenie ohňa nebolo možno ani myslieť, lebo ohňohasiči museli ratovať osadu z hodnej diaľky, pretože aj výbušné látky boli v osade, ktoré často explodovaly. Škoda je značná.

Pre chlieb. Mnoho rokov pracoval v Ganzovej fabrike na vaggóny kováč Ján Horváth. Bol usilovný robotník, lebo sa domnieval, že má istý chlieb až dotiaľ, kým nezostarne a nebude môcť ďalej pracovať. Pred niekoľkými týždňami vo fabrike ubudlo objednávok. Správa fabriky na to uzavrela, že ak nedostanú behom krátkeho času novšie objednávky, nuž jednu časť robotníkov prepustia. Toto sa minulé dni aj stalo. Medzi prepustenými robotníkmi bol aj Ján Horváth, ktorý sa veľmi zarmútil, keď mu vydali robotnícku knižku. Ponosoval sa svojim súdruhom a tvrdil, že nebodaj na radu werkfirera Ferdinanda Reixa ich prepustili z roboty. Bez práce ostavší robotník vyhľadal v sobotu ráno Reixa a prosil ho, aby ho prijal opäť medzi robotníkov. Keď Reix povedal, že to nemôže urobiť, Horyáth vytiahol revolver a dvakrát strelil Reixovi do prsú. Ťažko raneného Reixa zaviezli dobrovoľní ochrancami na kliniku, kde zápasí so smrťou. Horvátha polícia zatkla.

Lúpežný útok. Manželka poštového úradníka Bélu Dragenitza ponáhľala sa tieto dni na Hajcsár-úte domov. Odrazu skočil pred ňu jeden lapaj, ktorý mal v ruke nôž a žiadal od nej peniaze. Naľakaná pani odovzdala mu svoju tobolku, v ktorej boli 2 koruny aj 40 halierov. Ale útočník sa neuspokojil s takouto malou summou, lež žiadal aj šperky. Manželka Dragenitza odovzdala mu na to dva zlaté prstene, lenže zloděj chcel s nej stiahnuť ešte aj zimný kabát a len po dlhšej prosbe odstúpil od toho úmyslu. Manželka rozpovedala udalosť svojmu mužovi, ktorý hneď oznámil útočníka na hlavnom kapitanáte. Polícia lúpežníka stopuje.

Vražda v Arade. Z Aradu oznamujú, že tam sekerou zabili peňažného agenta Klonda, ktorý bol známy ako veľký dráč ľudí. Bývalý jeho spoločník Desider Szatmári, keď počul o vražde, sám sa hlásil u policajného kapitána Ferdinanda Greena, ktorému hovoril, že Klonda veľmi mnoho ľudí priviedol na zobračku palicu a aj on sa len preto odvrátil od neho, lebo sa nevedel dívať na to, jako neľudsky zachádzal Klonda so svojimi ľuďmi. Z vraždy upodozrievajú jedného človeka z Gyuly (békésska stolica), ktorého bol Klonda značne oškodil. Hovorí, že človek tento sa aj zahrozil a klial na Kondu, akožto na pôvodcu svojho nešťastia. Vo vyšetrovaní v tomto smere pokračujú.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5⁰/₁₀₀ a na 4¹/₂⁰/₁₀₀-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní hydu.

(Pokračovanie.)

Mnohé sliepky silia sa pri nesení a podstúpia bolášť, ako zvierence pri ťažkom liahnutí. To je preto, lebo vajce neleží riadne, ale po zdĺžke. Zastaví sa, a pár dní trápi sliepku, ktorá vyhynie od bolásti, ak jej len nepomôžeme. Prvý deň nezradí bolášť, na druhý deň často sa silí, pri čom vydáva hlas, ako čo by sa drhla a chcela by to vypluvať. Zbadajúc bolášť sliepky, pomastíme prst olejom a napravíme s ním položenie vajca. Pomastíme tiež zadok sliepky a pustíme ju na slobodu. O krátky čas lahúčko snese. Po ťažkom nesení stáva sa, že vaječník vyvratí sa von neraz na tolko, že sliepka vleče ho po zemi. Jasná zbadáme to, chytíme sliepku, vaječník umijeme teplou vodou, pomastíme olejom a pozorne na miesto vtlačíme, a aby zostal na svojom mieste, sliepku za dve nohy priviažeme k malej doske tak, aby prednie telo o mnoho nižšie stálo. Keď sliepka za pár hodín vyvesená bola, zapreme ju do chováňka, dobre vyhladjeme, aby nenosila, ba aj potom, keď ju vypustíme, len na chudej kŕme budeme ju držať, s tým prekazíme, aby vajcia príliš veľké nerástli. Ponevác ale nemôžem tvrdiť, že sliepka po takomto liečení úplne zdravá zostane, preto radím gazdinám, aby takúto zarezaly.

Ak sliepka má takú urážku, ktorá krváca, takúto treba olejom mastiť, jak by ale ona nebezpečná bola, netreba sa trápiť s liečením, lež zarezať sliepku. Všeobecne známy liek je pri žalúdočných chorobách v mlieku močený žitný chlieb alebo kukuričná múka.

Z tých nemocí, ktoré rieda sliepky, len kolera spomenem. Je najchytľavejšia nemoc, a nielen medzi sliepkami pustoší, ale vraždí aj iný hyd. Jedna sliepka nakazí hyd celého dvora s tým, že trus jej rozličným spôsobom dostane sa do žalúdka tých. Choroba za krátky čas odhaví obeť, a vystúpi hoc kde a hoc kedy v roku, ba miestami tak sa uhniesdi, že sotva možno ju udusiť. Sliepka, ktorú napadla kolera, už zprvoty je smutná, bočí od zdravých, je nadurdená, dlho stojí na jednom mieste a veľmi málo žere, tým viac piští. Spustí krýdla, sem a tam sa tacká, a na tolko je slabá, že nevládze stáť na nohách, teda polihuje. Onedlho dostane silnú hňačku, oči jej tečú a z nosa ustavične kvapká. Dych jej je chrchlavý a zadúša ju. Neskorej žltá barva trusu obráti sa na zelenú, od čoho dobrízga si perie. Smäd ju trápi, pri čom často dávi, zchudne a na tolko soslábne, že cez celý čas leží; perie našišori, trase sa, oči zažmúri, a len kedy-tedy vydá chryplavý hlas. Hrebeň zostane červeno-svetlý, potom fialkový, mnoho rázy však zmení sa na svetlo-čierný.

Jako som spomenul kolera na krátce končí so sliepkou. Nebezpečnú chorobu túto so všeliakými liekmi probovali liečiť, ale bez výsledku. Aké-také pofahčenie cíti sliepka, keď uvaríme kvôru vrby alebo duba, a tú vodu vlejeme do gágora sliepky. Tak tiež dáme z toho pár ližičiek do čistej vody, ktorú pije. Ponevác teda liečenie nevede k výsledku, na tom musíme robiť, aby sme prekazili šírenie choroby. Z tohoto cieľu nezdravú sliepku zabiť a zakopať treba. Zdravé oddeliť od nakazených, a všetky miesta — hnoj, dvor, kurín atď. — ktoré došpienené sú trusom nezdravých sliepok treba desinficovať s vreľým luhom, karbolom alebo vitriolom. Nielen v čas kolery, ale vždy bedlime na čistotu. Kuriny, kôše, potrava a voda musia byť čisté, lebo to je základ zdravia a najlepšie liek.

Ešte dačo poviem o hmyze, ktorý trápi hyd. Sliepky aj pri bedlivej opatere zavsivavejú, a ponevác choroba táto veľmi škodí hydu, musíme ho brániť oproti piage tejto. Už som bol spomenul ako, teraz ešte to pridám k tomu, že jestli sa vši veľmi rozmnožily, tak nemeškajme sliepku kúpať v karbolovom, v kreolinovom roztoku; v slabom luhu alebo vo vode, v ktorej mohli sme doháň. Keď je teplý snečný deň, chytíme takúto sliepku a pomokríme celé telo jej. Kurence — vôbec mladú hydinu — nesmieme takto kúpať, lebo istotne vyhyne. Tého mastíme so všivavou masťou alebo starým sadlom. Bude dosť, keď brucho kvôčky pomastíme či petroleumom či masťou.

(Pokračovanie nasleduje.)

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjmem láskavé prhlasy o knižočky «*Tridsaťročné jubiläum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svadby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dla možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodincom, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadenia nového kostola.

V Lutišiach, dňa 6. febr. 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trov prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézete» v Budapešti.

Divé sviňe.

DOPISY.

Žabokreky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Buď Bohu chvála skvelé víťazstvo sme vydolili 26-ho januára nad tatármi v Žabokrekách. Bárš nám aj 60 ľudových hlasov odhodili predsedovia volby, predsa však 197 hlasov mal viac náš pán barón *Ivor Kaas*. Toto však veľmi bolelo pána Bellera, slúžneho, predsedu volby na toľko, že pol tretej hodiny potreboval k tomu, aby vystavil protokol a aby vymotal niekoľko slov s ktorými odovzdá mandát pánu barónovi a pichne ešte naposledy jeho voličov takto:

«Prinútený som, hovorí predseda, osirotelý mandát odovzdať Osvietenosti Vašej». Náš pán barón poďakuje sa nie predsedovi, ale svojim voličom, a sľubuje že so všetkými silami na tom bude pracovať aby drahá vlasť naša bola blaženejšia, jej synovia šťastlivejší a spokojnejší a práva občanské zväčšené. Jeho reč tlumočil pán farár *Friebig* a dodal, že okres žabokrecký nikdy viacej tatárom neprenecháme.

Keď ešte slečna pána *Vrbu* v maďarskej reči blahozelala pánu barónovi, oduševnení voličia sobrali svojho ablegáta na plecía a nosili ho medzi hudbou skačanskej a chynoránskej bandy po celých Žabokrekoch o jednej hodine po pol noci.

Sláva vám ľudoví voličia žabokreckého okresu!

Korteš.

Z Vajnor.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Ctení občania vajnorskí! Mali sme voľbu v Szempesi 26-ho januára. Čudujem sa vám, ctení občania, že ste sa vy tak dali svábiť všeliakým kortešom proti strane kreštansko-ľudovej. Veď tých pánov kortešov dobre poznáte, tým ide iba len o naplnenie svojich vrecák kortešskými peniazmi, oni hladajú si len svoj dobrý zárobok na vás. Potom sa vraví, že ľudí utláčajú! Nie tak. Utláčate sa vy sami seba, lebo svoje presvedčenie, národ a vieru šliapete a utláčate. Či už ozaj vy by ste mali sa dať zlomiť jednému «Emilovi», ktorý, dokiaľ ho volíte, je váš, a keď ho zvolíte nechá vás pekne tu a bude paktovať pekne ďalej ako to robil dovčuľku? Iné obce, kreštanskej strane ľudovej vernejšie než vy, len na vás naj-

viacej držali, ale Bohu žiaľ, veru sa tento ráz vo vás sklamali! Lebo len vy ste z toho vinný, že naša kreštanská stránka teraz ešte nezvíťazila, veď nič viac, iba 5 hlasov nám chybelo k víťazstvu! Vstúpte teraz, pred náhradnou voľbou do seba a zpytujte sa svojho svedomia, ku ktorej stránke sa ako verní kreštania teraz pridružíť máte. A to svedomie vám iste volať bude: Hore sa, pod ľudovú zástavu! Nech žije strana ľudová! Nech žije *František Csizmazia*, kandidát ľudový! *Volič z Vajnor.*

Dubnica (trenč. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Bolestne ma dotkla tá zvesť, že ľudová strana zvláštne dve ztraty utrpela; jednu, že prepadla v tom slávnom prievidszskom okrese a druhú, že i sbor vyslanecký utratil jeden stĺp v osobe pána *Alexandra Ernszta*. Že ľudová strana v celej krajine vôbec väčšieho víťazstva neobsiahla, tomu sú dve príčiny.

Prvá je zlosť ľudská; na svete panuje pýcha a nádhiera, klamstvo a úžera, závisť a nenávisť, smilstvo a obzerstvo, bezbožnosť a nevera.

Druhá príčina je nevedomosť ľudu jak v náboženstve, tak v hospodárstve a v politike. Medzi ľuďom som vychovaný a jako roľnícky mladík medzi ľuďom žijem; vidím nemravnosť a nevedomosť jak v hospodárstve tak v politike.

Týmto dvom príčinám pomoc je zakladanie čítacích spolkov; lebo nevedomosť mnohokrát je príčinou zlosti a keď ľud bude nábožný, mravný a rozumný jak v hospodárstve tak v politike, potom zvíťazí ľudová strana.

Preto úctive prosím Slávnu Redakciu, obráťte pozornosť na tieto spolky a jak v «Kreštan»-e tak v maďarskom denníku «Alkotmány» povzbudzujte k zakladaniu čítacích spolkov.

Ja si chcem predplatiť na maďarský denník «Alkotmány», prosím Vás, odkážte mi adresu a mesačný predplatok «Alkotmányu».

Prosiac božského požehnanja na vaše práce s úctou zostávam

Ján Záhradník, mladší.

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom obľúbenom «Kreštane».

Chcem priebeh kortešácií a volieb na Spiši, zvlášte z okresu Levočského na krátko opísať. Hneď na počiatku spomnem, že opozicionálna stránka v Levoči prepadla, a to síce desať hlasmi. Ako sme prišli ku tomu smútnemu výsledku? Nuž pre judášsku a nedbanlivosť niektorých vodcov, pre nestálosť ľudí, pre úradný nátlak, pre peniaze a pre pálenku.

Opozicionálne stránky sa dovedna spojily a kandidovaly vytečného mladého *Michala Mariássy*. Všetek

Ľud s prvu s ohromným oduševnením pristúpil pod jeho zástavu. Nebolo tu treba pitia, nebolo treba peňazí, Ľud náš zo srdca šiel za ním. Ale tu prišiel rozkaz od Tiszu, že opozícia nesmie zvíťaziť? A teraz nastala kortešácia. Kandidát liberálny Hertelendy, o ktorom ani neznáme zkadial je, čo je, ani slovensky nezná, len to vieme o ňom, že Csákyho dcéru má za ženu, nuž tento panák chodil žobrajúc o dôveru, ale nenašiel jej. I začali ľudí vábiť, jedným sľubovali školu, druhým kápliku, tretím lúky a pasienky za darmo a kto vie čo. Ani to neosožilo. Chytli sa pugilára, dávali piť, dávali po 10—20—100 i 200 korún za jedno vóto, darmo. Vtedy rútili sa liberálny korteši na Rusniakov. Títo, ako vždy, dali sa podkúpiť a pálenkou omámiť. Ale aj to by sa nebolo stalo, keby rusnácki p. farári neboli silou-mocou, že vraj na rozkaz prešovského biskupa, kortešovali za liberála. S bôhom srdca musíme vyznať, že aj naši katolícki p. farári sú príčinou víťazstva liberálov. Jední sa vôbec o nič nestarali, druhí ale kortešovali a hlasovali za liberála.

No a naši katolícki učitelia, vyjmúc dvoch-troch tiež nám chrbát obrátili, a šli za mysami liberálov aspoň kosti posberať z pod stolov liberálov.

Vo volebný deň padal hustý sňah a naši ľudia vytrvali od rána do večera, ba do noci. Zvláštne musím pomenovať obce Jablonov, Ordzovjany, Kolbachy, Domaňovce, Nemeššany, Bugľovce, Dúbravu, Baldovce, Lučku, Kolčov, vyšné a nižné Repaše, Pavlany, Uložu, Katune a iné menšie obce, ktoré do ostatného chlapa pod našou zástavou vytrvaly. Naše padnutie je podobné víťazstvu, veď vieme, že liberáli len huncútstvom vedeli tú väčšinu 10 hlasov pozbierať, preto aj voľbu akiste napadneme. Že nakoľko je ľud oddaný našej stránke, a nakoľko miluje svojho kandidáta, o tom svedčí najlepšie to, že skoro všetké obce neprijali ani haliera za príležitosti. Takúto oduševnenosť iste že Boh obdaruje víťazstvom.

V Novoveskom okrese starý arciliberál a priateľ Tiszov Münnich škarede prasknul. Tu opozícia vyvolila dra Günthera. Tak tiež v Kézmarku zvíťazil opozicionálny Burgyán a v Lubovni Šalamon. V Gelnici liberál Csáky prešiel a v Sobote Raisz, podžupan. V tomto okrese bolo podplácanie a úradný nátlak tak ohromný, že kandidát opozície Nosz, to vidiac, ešte pred voľbou odstúpil. Tak teda my Spišiáci môžeme byť spokojní s výsledkom volieb. Spiš stále lifroval šiestich liberálov a teraz v troch okresoch prepadli a v ostatných majú tiež už dni počítané. Vďaka úprimná nážmu dobrému ľudu. Len vytrvajme aj na ďalej. A nedajme sa sviest zlým príkladom.

Spišiak.

Z Trenčianska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane».

Konec je už teda krajinským voľbám, ktoré tak neočakávaný výsledok mali, že vyrovnanie z roku 1867-ho padlo; liberálna strana prepadla a moc Tiszova raz na

vždy zanikla. Bohužiaľ trenčianska stolica v krajine medzi tie 3 stolice patrí, kde ešte aj ostatní ráz čiročistých liberálov volili. Že Trenčiansko samých liberálov vyvolilo, to neznamená tolko, jako by sme mi ubohí horniaci s tedajšími pomerami spokojní boli a jako by sme to liberálne jarmo za sladké a za ľahké držali, v ktorom už tak dávno stoneme. Nie! Až kde, zajiste tu je potrebná metla, aby sa liberálna maštal na čisto povymetala.

Mnohí sú toho domnievania, že v trenčianskej stolici pri malom počte voličov nedá sa nič urobiť, že marné je všetko namáhanie. To ale nenie pravda! Vy, ktorí takto hovoríte, pozrite social-demokratov, týchto nových pohanov! Dobře vedie social-demokrati, že pri terajšom volebnom práve marné je jejich všetko namáhanie a agitovanie, a hľa navzdor toho vyše v 100 okresoch svojich kandidátov postavili. Prečo? Aby na javo dali, že žijú, aby sa jedon druhého oduševňovali a pomáli ku tým voľbám sa pripravovali, keď bude viacej voličov! Obdivovať musíme týchto social-demokratov najmä pri rozširovaní jejich tlače, a pri zriadení všelijakých shromaždení. A keby tí social-demokrati tolko učenosti, intelligencie a vplyvu na ľud mali, koľko majú vodcovia ľudovej strany, teda páni farári, kaplani a učitelia, vtedy by ste videli čo by sa robilo v Trenčiansku aj pri terajšom malom počte voličov. Ale čo vidíme? *Česť malej výnimke*, ale väčšia čiastka tých, ktorý by boli povolani, aby si stali na čelo od liberálov ujarmoného ľudu, na mäkkej kanape leží, a netrpezlivo čaká noviny, aby sa z nich dozvedeli, že kde ľudová strana vyhrala? No veru, keby ľudová strana po celej krajine len takých privrženecov mala, ktorí ľudovej strane zo srdca prajú, aby ona všade zvíťazila, oni ale v kruhu svojom k tomuto cieľu ani slamku nepreložia, veru vtedy by v novinách o ľudových víťazstvách ani zmienky nebolo. Tak sa hovorí, že aj peklo je samými vinšami vyfutrované. Dobré vinše sú teda nie dostatočné!

Nenie som povolani k tomu, aby som komukolvek na oči vyhadzoval, že lenoší, keď by vo dne v noci pracovať mal. Ale keď si živo predstavím tú horlivosť, tú oddanosť jakou sa mnohí čnovali v Trnčiansku oproti ľudovej strane v roku 1895—96-ho, a porovnam ju s tou netečnosťou, ľahostajnosťou a ospalivosťou, jakú sme vydali teraz pri voľbe, nuž aj nechcejúc myslieť si musím, že lebo je tá liberálna strana menej nebezpečná jako predtým bola, alebo je tá ľudová strana horšia, jako predtým bola. Lebo jedno, lebo druhé stojí!

Ľudovej strany prvý ruch v trenčianskej stolici sa započal. Ztadiaľ sa rozšíril na susedné stolice. V iných stolicách ľudovej strany vodcovia sa hību, agitujú; a tu v trenčiansku všetko v hrobovom spánku je pohružené. Ale otcovia ľudu, zdáľíž všetko je u nás v poriadku? Položte si ruku na srdco, a pozrite na ten vám sverený ľud, jako je pálenkou ohrúžení, osprostení, aby nepoznal svoju biedu, núdzu a otroctvo do ktorého skrz židovské liberáľstvo hodený bol, a nenie možno, aby ste nad týmto biednym ľudom nezaplakali.

Nuž jestli pri krajinskej voľbe pre malý počet voli-

čov nemôžete na javo dať vašu nespokojnosť s terajšími trenčianskymi pomerami, aspoň ten ľud pripravujte, chystajte, vyučujte ku lepším časom, lebo s hlúpim ľudom do boja darmo ideme. Keď sa pohyb ľudovej strany v trenčiansku započal, nebolo ani tej najchudobnejšej obci, do ktorej by náš «Krešťan» aspoň 10, 20, 50, 80, 100 ba aj 200 výtiskoch nebol chodil. A teraz? Bože môj! Prejdeš aj 5 dedín a «Krešťan» a ba ani žiadne iné čítanie nenajdeš. Voľakedy k. pr. do Žiliny 200 a na Čacu 100 výtiskov chodilo. A teraz? Pred rokmi nebolo čísla «Krešťana», v ktorom aspoň jeden dopis z trenčianska by nebol býval. Boli mužovia, ktorí v Krešťane krasné články, básne uverejňovali, tak že v Krešťane nebolo riadku, ktorý by nebol nás zaujímal. A teraz? Na obsiach «Krešťan»-a zvedavý boli slúžnovci, notári a iní liberálni fogdmegi. A teraz na «Krešťana» z týchto pánov nikto sa ani neobozre, lebo vedía, že v trenčiansku všetko spí! Ale tento spánok není spánok prirodzený, ale spánok smrti! Zákiaľ po celej krajine volebné pohyby boli, a o týchto pohyboch v novinách celé a celé strany opísané boli, zatiaľ z illavského a žilinského okresu v Krešťane ani literky sme nečítali. Zdálíž tak všetko bolo oduševnené a zriadené, že ani literky nebolo treba voľcom na vedomie dať?

S týmito niekoľko riadkami nechcel som rozhorčnosť zapríčiniť, ale oduševnosť zapáliť. Navzdor smutných pomerov tunajších máme ešte aj teraz tu v trenčiansku neohrozených mužov, jakí sú vlp. Demeter Gyuresanszky, Jozef Szteszkál, Valent Chocholusz a ešte niektorí (ale nie mnohí), ktorí sa nevyhlasujú za nemocných, kedykoľvek je voľba krajinská, ale hľbu sa, agitujú a pracujú kde len môžu!

No-že bratia moji, vtisknite do ruky každému voličovi «Krešťana», a dopisujte do «Krešťana» častejšie, takto si prácu pri budúcich voľbách obľahčíte. Na takýto spôsob ani brány pekelné nás nepremôžu. *Horniak.*

Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh usporiada dňa 19-ho februára roku 1905. v miestnosti Kruhu (Mária Terézia-tér č. 16.) *Fašiankovú tanečnú zábavu*, na ktorú s úctou povoláva riaditeľstvo. — Začiatok o 8. hod. večer. Vstup voľný. Tancujúci musejú si obstaraf odznaky ku tancu.

Čo sa týka zdravia, na to sme všetci jednako odkázaní, dobrú službu preukáže tedy sám sebe ten, kto jeden vyprobovaný, dobrý domáci liek, ako na príklad Fellerov Elsa-Fluid, stále v domácnosti drží, keď záha, influenza, krče, lámka, reuma, klanie, trhanie, bolenie hlavy a zubov nás znepokojujú, Fellerov Elsa-Fluid naskutku odstráni nám boľasti. 12 malých alebo 6 duplovaných flášiek Fellerovho Elsa-Fluidu za 5 korún bezplatne zašle dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Templom-utca 18. szám (záhrebská stolica).

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Krešťan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadaf budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrakadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava (Nagyszombat).

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krešťan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

M. S. Križovjany. Prevelebný Pane! Velice ľutujeme, že odpoveďou inou — ako touto: nie, slúžiť Vám nemôžeme. U nás niet človeka, ktorý by sa takej práci venoval.

Ján Blažek. Kto tak robí, na tom splní sa to príslovie: ako si posteľ, tak budeš ležať. Kto sa už ráz na cudziu pomoc zanecháva, kto len vzdychá k Bohu a nepracuje: ten je ztratený. Je pravda, že i násilie už viac ráz zvíťazilo a spravедlivá vec upadla. Tu ale uplatnila sa pravda tak, že márne bolo dúfanie v cudziu pomoc. No my ufáme si, že tá pravda, o ktorú treba nie len právom starať sa, ale i bojom mnoho ráz treba ju uvádzať do života a vydobývať jej platnosť, je už dávno uplatnená medzi vami. Daj Vám Bože dožiť sa víťazstva!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 20.00-20.90, pešťianska K 20.00-20.70, beľhradská K. 20.00—20.60, banátska (77 kilogramová) K. 19.80—20.60. — *Raž:* K. 15.00—15.40. — *Jačmeň* na krm K. 14.20—14.80. — *Ovos:* prvotriedny 14.10—14.60,

druhotriedny 13:80—14:10. — *Kukurica*: K. 15:80—17:00.
Repica: K. 22:50—23:00. — *Proso*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	30:40	29:60	28:80	28:00	27:20	28:00	27:00
		č.	7	7½	8		
		K.	26:00	24:00	14:40		

Otruby: K. 12:40, hrubé K. 12:80.

Datelinové semä: lucerna K. 80:00 do 96:00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 8:40—9:00, žlté K. 09:00—10:00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 26:00—26:50, tmavý K. 18:00—19:00, drobný K. 26:00—27:10, tarkavý K. ———.
Hrach: K. 31:00—41:00. — *Šošovica* veľká čistá K. 30:00—32:00. — *Konopné semä*: K. 27:00—28:00. — *Lanové semä*: prima K. 18:00—19:00. — *Rasca*: K. 62:00—64:00. — *Mak*: sivý K. 54:00—56:00, modrý K. 50:00—52:00. — *Ladník*: K. 14:00 do 15:50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* raffinovaný K. 83:00—84:00, kockový K. 85:00—86:00, kandis biely K. 82:00, žltý K. 82:00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 92:00 ruský (***) K. 87:00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 23:00—87:00, slavonský (1904) K. 00:00—00:00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 24:00 do 25:00 srbské (80—85 kus.) K. 26:00—26:50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 128:00 do 129:00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 109:00—110:00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155:50 do 156:50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 55:00—56:00.

Na milliony siahajúca nemožnosť platenia

k tomu prinútilo fabrikantov na štoffy, aby nakopený tovar, než by ho snád nespolahlive platiacim borgovali, radšej so značným spustením na cene jeho za hotové peniaze širšiemu obcencstvu k službám prepustili. Na prevedenie tejto akcie podobral sa

ORSZÁGOS POSZTÓKIVITELI ÁRUHÁZ

Budapest, VIII. ker., Rottenbiller-utca 1. sz.

Na vidiek rozposiela poštovou dobierkou na jedon mužský oblek 3 metre jemného čierneho, tmavo-modrého, šedého alebo barnavého štoffu alebo **len za 5 zl.** Odporúčame k objedkamngarn **len za 5 zl.** návkam, lebo hotovosť, ako sa to predvída, nebude dlho trvať. Vzorky pre veľký obch neposiela.

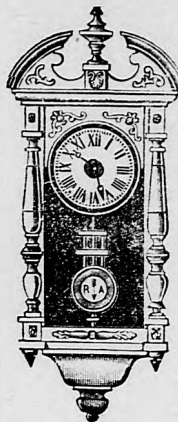
Svadobné dary.

Pendlové hodiny s muzikou, s orechového dreva, jemno politirované, hrajúce tie najkrajšie kusy každú hodinu. Cena s kysničkou a pakovaním **len 7 zl.** Tie isté hodiny bez muziky ale s bijacím strojom, bijúce každú celú a pol hodiny, s kysničkou **za 5 zl.** S bitím zvonového hlasu **za 5 zl. 50 kr.** Za dobré chodenie 3-ročné písomná záruka. Rozposielajú sa poštovou dobierkou alebo za vopred poslané peniaze. Akže by hodiny nezodpovedaly, tak sa zamenia alebo peniaze zpät prinavrátia.

Hlavný sklad od r. 1878.

LEOPOLD MAYER cis. a kráľ. prisahaný sudobný šacovník Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/b.

Cenníky zdarma a bezplatne.

Pendlové hodiny s hudbou

najposlednejšia novinka na poli hodinárskeho výrobu. Tieto francúzske miniatúr-pendlové hodiny sú 70 cm. dlhé, kasnička na nich je práve taká, ako ju nákres ukazuje, s prirodzeného orechového dreva, najjemnejšie politirované, s umelecky vyrezávanými okrasami a každú hodinu najkrajšie pochody alebo tanečné kusy hrajú. Cena s kysničkou a pakovaním **len 8 zl.** Zrovna tie isté hodiny bez pristroja hudobného, ale s bitím, každú celú a pol hodiny bijú, s kysničkou a pakovaním **len 6 zl., s bitím vežového zvona 6 zl. 50 kr.** Tieto pendlové hodiny nielen so zárukou na minútu dobre chodia, 3-ročná písomná záruka, ale následkom ich vkusného so-stavenia slúžia aj čo pekné a elegantné náradie. S budíčkovým zvončekom a v noci s osvetľujúcou lampou číslovou I **zl. 70 kr.,** s budíčkovou hudbou, na miesto cengania hrajú **6 zl.** Rozposielajú sa len na poštovú dobierku. Za nezodpovedajúce peniaze nazpät vrátíme. **Veľký obrázkový cenník s hodin, retiazok a prsteňov atď. zdarma a bezplatne zašle**

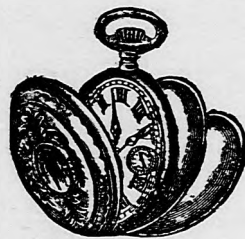
JOZEF SPIERING Viedeň, I., Postgasse 101.

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte doniesť chýrny

Kráľovský-balsam

Kráta balsamov, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neduh hneď vylieči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekaší sa bolenie hlavy, lámka, pakostnica, reuma, bolenie zubov a chrčta, trhanie v nohách, kolíka, bolenie žalúdka atď. slovom jediný istý liek proti každej nemoci je chýrny Kráľovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovosť. Cena veľkej fľaše 2 kor. s úpiným návdom o upotrebení. Môže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apatekára v Debreczene č. 17. Arany egyszarvu gyógyszerár. V Budapešti v Török Jozsefovej apatieke, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznaná chýrna hajduska pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najlepšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Len 4 zl.

Na 8-dňovú próbu

zašlem každému elektrické s pozlátými deklami remontuar-hodinky na dobierku alebo za vopred poslané 4 zl. a zavazujem sa behom 8 dní hodinky nazpät prijať a ich cenu prinavrátit, keďže by hodinky nezodpovedaly. Elektrické zlatodeklové remontuar-hodinky opatrené sú troma pružnými deklami a zlatu podobnou, lesk nemeniacou schránkou, ktorá je ceston elektriky so 14 karátovým zlatom obtiahnutá, tak že ich od drahých zlatých hodieniek nemožno rozoznať a potrvajú za roky. Tieto hodinky opatrené sú jemným pozlateným so-stavením a za dobré chodenie ich prijme sa triročná písomná záruka. Ku Každým hodinkám dáva sa jedno kožené vrecúško.

Jediný rozposielateľ na dobierku je len **LEO LATEINER,** sklad fabriekých hodieniek. Viedeň, I., Wollzeile 17—29.

Jozef Neškudla

cis. a kr. dvorný fabrikant v **Olomúci** (Morava).

Odporúča vo svojej vlastnej fabrike zhotovené, viacerými biskupskými vrchnosťami najvrúcnejšie odporúčané

zariadenia a kostolné náčinie,

ako: 1 Kazula z dobrého hodvabného štoffu a k tomu potrebné 25—800 K. — 1 Pluvial a ku tomu potrebné 50—800 K. — 2 Dalmatikáty a ku tomu potrebné 50—800 K. — Baldachin a ku tomu potrebné 100—1000 K. — Kostolné zástavy so žrdkou 40—400 K. — Kalichy zo striebra, pozlatené 120—500 K. — Monštrancie úplne zo striebra, pozlatené 450—2000 K. — Kalichy a monštrancie z polovice strieborne za pol ceny. — Kalichy v ohni zlatené 25—35 K. — Najlacnejší zadovazujúci prameň v celom Rakúsko-Uhorsku. — Pre chudobné kostoly 10%-vá zrážka. Cenník zdarma! Hotové zariadenia pre výber zašlú sa bezplatne, keďže sa približná cena označí.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozlič- ných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1493. (Česko.)

Od desaťročí s veľkým účinkom užívaný

proti reume a trhaniu

KRIEGER-OV

REPARATOR

Zakonom chránený! V Ro- chusovej nemocnici medzi 136 padmi v 129 pádoch s úplným vyličením sa dokázal.

Veľká flaška 2 K, malá flaška 1 K.

Dostať v lekárni «Korona» **Budapest, VIII., Calvin-tér.**

SCHICHT- ..MYDLO..

so známkou Jeleň alebo Klúč

najlepšie a najvýdatnejšie a tak aj najlacnejšie mydlo.

Bez akýchkoľvek škodlivých častok!

Všade k dostaniu!

Pri kupovaní ale obzvlášť na to pozorujeme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom «Schicht» a s jednou hore označených ochranných známk.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

jediný zosielateľ kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.)

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho kosca, vykovaná a vy- probovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrazkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošta zdarma.

ASTMA pľúcový katár krvácanie pľúc, pľúcová nemoc a žalúdočných nemocíach

irpiaci nech prečítajú a nech si rozvážia tieto ohlasy, ktoré o uzdraveniach znejú. Každodenne dochádzajúcich listov je tu len maličkosť, ktoré sú bez všetkého pomerkovania na jav donesené, pretože je to presvedčené, že trpiace obecnstvo je vstave samo súdiť podľa tu prednesených správ. Výťah listov v malom premenení štýlu, znejú od slova. Vynechané sú všetky tie výkazy, ktoré o vďake obzreniu, a prosíme aby sa čím vo väčších kruhoch o týchto známosti rozšírila. **Uradne sa toto už stalo.** Originálne dopisy sú k bár aj sprevádzajúcimi slovami, ktoré sa vzťahujú pri liečení dosiahnutého výsledku sa nemôže dovoliť, ba aj sú ostre trestané. Aby sme aj nezbehlým podľa našej možnosti po ruke boli, prv nežli by choroba už nastala, a aby pri najmenšom predznaku poznali, aby pomoc zavčas hladali, s týmto opišeme v najviac pádoch pridané

Predznaky: Kašľania, často nútenia k dáveniu. — Vyplývania šľajmu. — Klania v prsach a v chrbtovej kosti. — Tlačenia v pleciah. — Nočné potenia. — Riadne studené ruky a nohy. — Ťažké dýchanie. — Dýchania neskoršie čujúce pískanie a hranie sprevádza. — Pluvanie krvi, často neporiadne účinkovanie srdca spojené s veľkou bojazlivosťou, nespánivosť, mrcha trávenie.

V záujme liečenia je potrebné riadne opísanie živobytia, pomenovanie, zaoberanie, či sa nohy studené a udanie úplnej adresy:

Kur-Institut „Spiro spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstrasse 81/a.

25 ročný katár.

V 18. roku som ochorel, lebo v rozpálenosti som vodu pil. Veľký kašeľ som mal, a keď som stúpil, ťažko som vedel dýchať. Po jednom roku som ztratil, t. j. po roku ma opustilo, ale neskoršie som chorobu tú o zptáky dostal, najviac som trpel vo veľkej horúčosti, v jaseňi a v špatnom čase. Stav tento vždy väčší bol, tak že som myslel, že sa zadusím. Doktor tí ten ťažkosti moje, ustavičný kašeľ natoľko ma sos abíl, že som len sedieť mohol, v poslednom čase atď od všetkých bolestí som len sedieť mohol, v poslednom a toto obyčajne 4—5 dní trvalo, odpočinku som nikdy nemal. Doktor mi povedal, že mojej nemoci není pomoc len uľavenie. Posledný doktor mi povedal, že mám katár, naposledy ale keď už celkom slabý a chudý som, lež aj život som zúnoval, čítal som o liečacom ústave „Spiro spero“, ku ktorému som sa aj obrátil o pomoc. Zprvoti sa mi zdalo, že horšie sa cítim, no ale o 3 týždne som sa lepšie cítil, od tohto času veľmi friško som sa liečil a aj posteľ som zanechal a chvala Bohu aj zamestnanie som zaujal, ktoré som pre nemoc opustil musel, a aj dneska som tu bez toho, žeby z nemoci aj najmenej badal. Za povinnosť si držím vďaka odať za mne danú radu a lieky a hotový som ústav „Spiro spero“ aj bárkomu odporúčať, kto v nemoci takejto trpí.

S úctou

Anton Deisl, Steyr (Hornia Austrlia), Duckertstr. 17.

Astma pľúcový katár.

Pre najlepšieho mojeho vedomia dávam na javo pochádzania a liečenia mojej nemoci. Bez všetkých predznakov, jedno rano som zbadal v hrdle chrchlajúce a pískajúce hlasy. Proboval som vykašťať, ale bolo darobné a pritom ma aj zadúšalo, záduch väčšej a väčšej miere nastával, pri najmenšom násilení som sa strašne potil, čo veľmi zlé následky malo. Kašľanie ma tak strašne napádalo, že som nie zrietka bez seba ostal.

Samo sebou sa rozumie, že v takomto položení som ani pracovať ani ležať nemohol, bol som prinútení celý deň a noc sediaci stráviť.

Pri najmenšom pohnutí ma strašne zadúšalo. Bol by som rád býval, keby čím skôr koniec bolo somnou. Bol som napolutovania. Hľadal som pomoc v časopisoch, kde som aj našiel takzvaní **astmový prach**, ktorí mi aspoň poľahčilo, ale o vykurovanie ani reči nebo o. Asi za dva roky som upotrebil za 70 mariek.

V tom čase mi odporúčali liečujúci ústav „Spiro Spero“ a som sa odhodlal že ešte aj toto oprobujem. Už po prvých nariadeniach čo som obdržal, povzbudilo vo mne smelosť a úfania. A toto posledné liečenie bolo najlepšie. Všetké nariadenia som usilovne z energiou previedol, a musím povedať že po Bohu len im ďakovať môžem za moje uzdravenie. Usilovať sa budem pri každej príležitosti jejich liečenie odporúčať. Zostávam s úplnou úctou a vďakou

Franc Xaver Wagner, Haunstetten (Bavorsko).

Za opravdivosť rukopisu Haunstetten (Bavorsko).

(P.)

E. Hüber, mešťanosta.

Pľúcny katár.

Pred dvoma rokmy som ochorela na pľúcnu nemoc. Prv nežli by som bola lekársku pomoc hľadala, som za čas odľahovala. Všetciak

lieky som užívala, ale bez všetkého výsledku a takto som sa celkom uspokojila s mojou nemocou a trpela som do februára tohto roku až som z nenazdania čítala o liečacom ústave „Spiro spero“ a som sa listovne obrátila na ústav tento, odkiaľ som o tri dni dostala liečujúce nariadenia. Dľa nariadenia som sa hneď začala opatrovať a o pár týždňov som už o poľahčenie so dňa na deň vo väčšom stupni cítila. Moje úplné vyliečenie môžem ďakovať jedine liečujúcemu ústavu „Spiro spero“. Tento ústav môžem každému trpiacemu odporúčať, pričom sa aj liečujúce výdavky veľmi ľavne

Emma Kratzer, strojnícova žena.

Ingolstadt, Münzbergstrasse 7.

Pľúcna nemoc, krvácanie pľúc.

Skrz presilenie v robote som ochorel v roku 1899. na pľúcnu nemoc, s ktorej som sa vyliečil na čas zakiaľ som lekársku pomoc upotrebil.

Nevedel som, že takáto vnútorná nemoc potrebuje nepretrajnú opateru. V roku 1901. som znovu dostal pľúcny katár, pričom ma mnoho rázy krv zaliela a tak som oslabil, že som bol prinútení do posteľi ľahnúť. Príčina mojej nemoci bola zas presilenie v robote a mrcha povetrie atď.

Až som sa v novinách dočítal o liečujúcom ústave „Spiro spero“ Niedertlössnitz pri Drezde, a dľa zadržania udaní nariadeniach sa mi podarilo moju nemoc celkom odstrániť a úfam, že sa mi ani viac nenavráti, opakujúc moju vďaku zostávam s úctou

Ján Buxbaum.

Haselbach pri Stockerau Dol.-Austria.

Za opravdivosť ručí obecné predstavenstvo.

Kronberger, obecný predstavený.

Zalúdočná a črevová choroba.

Pre tento zázračný výsledok som povďičný ústavu „Spiro spero“, ktorý mňa vyliečil. Za 18 rokov som trpel na mrcha trávenie a na slabosť žalúdka. Vždy som bol nadutý a riadnu stolicu som mal z upotrebovania liekov. Ani spať som nemohol, a v nohách som cítil trpnutie, pre ktoré som sa ani len pohnúť nemohol. Viac ráz som závrat mal. Ruky a nohy som viac ráz studené mal. Počas mojej choroby som nesmel ces' o a cušpajz užívať, čo ma skoro do zúfania donieslo. Od mnohých lekárov som sa dal liečiť, bez toho aby bol nejaký výsledok dosiahol. Vtedy ma upozornili v časopisoch zjavenom „Spiro spero“, a ja som sa aj rýchle odhodlal jeho liečenie, ktorý aj za krátky čas dokazal jeho cieľ v úplnom upotrebení liečenia tak, že sa mi prinavrátila chuť do jedenia, a stolicu som mal vždy a vždy riadnejšiu, spánok som mal riadny. A neskoršie som strávil všetky jedlá a o 4 mesiace som bol úplne zdravý. Toto môžem podakovať len ústavu „Spiro spero“ že v 70 ročnom mojom veku od dlho ročnej nemoci som sa oslobodil. Istý výsledok a lacné liečenie bár komu — kto v takejto nemoci — trpí vrele odporúčam ústavu

s úctou Terezia Horn, Wien 16 Stillfriedplatz 5

Zajímavá rozprávka.

Opravdivá udalosť zo života. Vypráva Jozef Lindhof, Beocsin. Napodobný tisk zakázaný.

«No, teraz hovor!»

«Dnes veru sa neoslobodíš od nás!»

S týmto doliehavým vyzvaním na jedného starého strýka dotierala jedna spoločnosť, ktorá v nedelu večer sedela okolo stola v hostinci «Pod Hviezdu».

Ten starček, ktorý zo susednej dediny bol, konečne sa podal a započal svoju rozprávku. Veľmi vzdychal, i slza mu vypadla z oka. Myslel na Marku, chudinu dobrú Marku, ktorá sa pred 8 dňami vysťahovala do studenej zeme. Marka, ktorá tohoto starčeka tak čítala jako druhého otca, pred smrťou mu vyprávala jednu udalosť, aby ju každému povedal, a na to bola žiadostivá celá obec.

Horniakovci manželia boli veľmi chudobní. Markin muž pred 4 rokmi vyšahoval sa do Ameriky, a od toho času nedal ani chýru o sebe. Marka, jeho manželka, vyhľadávala si živnosť s práním šiat. Ťažkú prácu konala a okrem toho ešte chudina i mnoho trpela, lebo ju rozličná nemoc prenasledovala: **Klopania srdca, bolenia hlavy a závrat.** Ale nielen ona bola chorľavá, ruka božia siahla aj na jej malú dcérušku, ktorá bola škroľavá a následkom otvorených rán tak zmrzáčela, že na vzdor deväťročnému veku tak rečeno ani chodiť nevedela. Chudina **vredy** mala na nohách, **oči vždycky bolavé**, hlavu jej **hampora** zobavila, jej malú tváričku **vredy** zašpatili. Marka užívala proti svojim aj dcériným neuhom viaceraké balzamy a fluidy, o ktorých sa z novin a z kalendárov dozvedela, lež každý liek bez výsledku zostal. Jedného dňa Marka pracovala v pánskom dvore, vo veľkom koryte prala šaty. Zrazu cez dvor beží jeden kováč nenazdajky rovno ku korytu a prevrhne ho, šaty vypadly a jedna čiastka sa aj zašpinila. Marka súc veľmi nervózna, prišla do veľkého hnevu. Kováča už i tak nemohla vystáť, lebo s divotvorným liekom všetkých v dedine liečil, ale Marka nedôverovala v ňom. Kováča poriadne snosila a ešte dlho s ním šomrala.

«Ten svetský klamár! Zaiste beží zas k nektorému nemocnému, ktorého obľázní s jeho divotvorným liekom». Pomstivá Marka zatvorila bránu, že by kováč nemohlo nazpäť cez ňu prejsť.

O hodinu sa kováč navrátil a Marka sa škodoradostne usmievala, keď ho videla stáť pred mrežovou bránou.

«Dovoľte mi prejsť sestričko! Človek ani nevie kedy môže suseda potrebovať».

«Pravda, lebo práve vy môžete mi v nečom pomôcť. Asnáď váš fluid by vyhojil moju nemoc? Poznám ja také bláznivosti, dala som ich už dost aj ja priniesť a predsa mi v ničom nepomohly».

«No duša moja, preto nemusíte môj fluid vysmievať. — Kto vie, čo ste vy za babraninys priniesť dala. Nehnevajte sa, že som vám asi pred hodinou nehodu zapríčinil, ale som mal veru veľmi ponáhlú cestu».

«Ja sa ale nazdám, že ste aj volnejšie mohli ísť», riekla Marka kováčovi.

«Ďakujte riekol, kováč, že ste ma nezadržala, lebo ináč by jedno nevinné dieťa bolo o život prišlo, a vy by ste bola príčinou bývala jeho smrti».

«Čo sa stalo?» pýtala sa Marka.

«Tam hľa na dolnom konci pri kostole jedno dievčatko nešťastne prešlo...»

«Tam o proti? Veď aj ja tam bývam. — Pri kostole? Jaj, snáď to nebude len moja malá Terézka?»

«Malé deti sa hrali okolo vápenej jamy; jedno malé dievčatko padlo do nej, do ktorej práve teraz hasia vápno na reparovania kostola; na veľký kryk sbehli sa susedia a vytiahli oparené dievča».

«Zomrelo chůda», vykrykla Marka boľastne. «To malé dievčatko je moja Terézka, tam v našom dome hasia vápno. Ja vás prosím, povedzte mi, čo sa ďalej stalo?»

«Ľudia nevedeli jako jej majú pomáhať, lekár býva v 5 hodinovej dialke od našej obce. Na šťastia podrychtár, ktorého manželka pred veľkou Nocou na krče, hnatia a žalúdočné bolasti skoro zomrela, ale ju Fellerov Elsa-Fluid, ktorý som jej ja dal, vyliečil, hneď poslal ku mne pre Elsa-Fluid a preto som s ním tak utekal. Keby som Elsa-Fluid pár minútami neskoršie bol priniesol, tak by

to dievčatko už medzi anjelikmi bolo prebývalo. Teraz úfam, že dievčatko vyzdravie, vy sa ale presvedčíte, že tie fluidy a balzamy, na ktoré ste takú hanu kydala, nesmiete stotožňovať s opravdivým Fellerovým Elsa-Fluidom, z ktorého som aj tej maličkej dal užif. Preto dobre učiníte, keď si hneď dáte priniesť z Fellerovej lekárne v Stubici (Záhrebská stolica) jeden tučet Elsa-Fluidu za 5 korún, lebo od toho vaše dievčatko zaiste vyzdravie».

Marka padla na kolena pred kováčom, so slzami v očiach, boskávala jeho ruky a zajikave vyslovujúc vďaku, ponáhľala sa domov k malému dievčatku.

Za päť dní zahojily sa dievčatku popálené rany a o 4 týždne zmyzol aj nenilý vysypok, a ztratila sa i rheuma, a keď Marka ešte 2 tuety Elsa-Fluidu za 8 korún 60 halierov dala od Eugena Felleru, lekárniku v Stubici, Templom-utca 18 (Záhrebská stolica) priniesť a dievčatku užif dala, zmyzlo aj bolenie očí, jako aj inšie neduhy docela sa stratily. Marka potom aj sama užívala Elsa-Fluid, ktorý jej oproti srdcovému neuhu a boleniu hlavy výborné služby konal.

A tak Marka, ktorá prvej všetky fluidy vysmievala, teraz Elsa-Fluid na všetky strany každému odporuča za domáci liek oproti všetkým chorobám a každému vyprávala, že opravdivý Elsa-Fluid len u Eugena V. Felleru lekárniku v Stubici, (Záhrebská stolica) možno dostať, a že poštové útraty sám lekárnik plati, a vytrhla od všetkých iných jakýchkoľvek **svetských fluidov**, lebo jej lein Fellerov Elsa-Fluid pomohol. V tej obci si potom každý chválil jeho účinok zvláste oproti **nechuti k jedlu, lámke, trhaniu údov, trpnutiu noh a rúk, kulhavosti, ruži, klaniu, boleniu prs, boleniu krku, hrdla a drieku, priedusnice, boleniu hlavy, očí, uší a zubov, nervositie, škroľám, nočnému poteniu, horúčosi, zimnici, chudokrvnosti** a proti slabosti. Ľudia potom s Elsa-Fluidom spolu aj Fellerove Elsa-Pilulky (6 bedničiek za 4 koruny) si objed-

návajú a ktoré oproti každému **žalúdočnému neuhu, nesprávnému troveniu, páleniu obličiek, nadimanu, kyslej stavu žalúdočnej, hlistam, detskému zrádniku, dráženiu k vracaniu, nemožnému spánku, bleďačke** a proti mnohým iným nemociam s výtečným výsledkom účinkuje. Vidíte priateľa moji, toto mi vyprávala nebohá Marka, a len sa tak triasla, keď mi povedala, že ona sama bola skoro vražedníčkou svojho dieťaťa, a že jedine Elsa-Fluid zachránil život jej malej Terézki. Čestný starček zamkol, lebo od vela hovorenia vyschlo mu hrdlo, chytro si do ližice vody pustil niekoľko kvapiek žltkavej tekutiny a prežrel; potom držiac flašku pred spoločnosťou, takto hovoril: «Čo som ja teraz užif, to je svetochýrni Elsa-Fluid, ktorý od kedy ho uživam, oslobodil ma od **bolenia hrdla a priedušného katáru**. Teraz tento divotvorný liek vždy pri sebe nosim». To bola rozprávka starčekova, ktorá sa veľmi chytro rozniešla po dedine. Kto bol chorý, hneď si dal pr. niesť Fellerov Elsa-Fluid oktorom som potom aj sám iným ľuďom čítal, zvláste ale umňa v dome v každej nehode pomohol. Minulej zimymnoho trpeli ľudia od **prechladnutia**, a keď sme sa v nedelu v

kostole modlili, ľudia ustavične kašľaly a kýchali, tak že človek an-modlitbu nemohol riadne vykonať. Mnohí dostali **nátku, influenzu** zapálenia a **dychacie neduhy**, ale tieto v krátkom čase a na isto vyliečil Elsa-Fluid. Ešte aj od **prievanu pochádzajúce nemoce** jako **nervositu, žalúdok, zoslabnutý zrak** Fellerov Elsa-Fluid lieči. **Zapálenie, sarlach, vredy, chryplavosť, zaslamovania, bolenie úst, zápach úst, maternica** náhle zmizli, kto užival Elsa-Fluid: tak aj **striedavá zimnica, zamdletia, potenia, pupence, svralavosť, vysypok, nehody pečene, zmrziiny** atď, v krátkom čase sa stratia. Ľudia každodenne píšu podakovacie listy lekárnikovi Eugen V. Fellerovi do Stubice a s najväčšou úctou chovajú sa k nemu. To ale aj zaslúži, ponevác nie len chorí ale aj zdraví ľudia užívajú Elsa-Fluid na posilnenia nervov, na občerstvenia a okrášlenia tváre, na umývanie hlavy oproti prpolnám a vypršaniam vlasov s výborným výsledkom. Kto si objedná Elsa-Fluid od Felleru, bude mi ďakovať, že som mu tento výborný liek naradil, len sa chráňte od všeliakých napodobnených fluidov, ale dajte si ho ho priniesť pod nasledujúcou adresou: **Eugen V. Feller, lekárnik, Stubica, Templom-utca 18 (Záhrebská stolica).**

... Marka padla na kolena pred kováčom, so slzami v očiach boskávala jeho ruky a zajikave vyslovujúc vďaku, ponáhľala sa domov k malému dievčatku.